

Szent Orsolya és a tizenegyezer szűz vértanúsága

Alkotó	brüsszeli mester
Készítés ideje	1520 körül
Készítés helye	Brüsszel (?)
Megnevezés	festmény
Anyag	fa
Technika	olaj, tempera
Méret	magasság: 77,5 cm mélység: 82,5 cm
Felirat	Orsolya ruháján: MAERT...SINT URSULLE BIDE VOERE ONS
Leltári szám	56.461

Leírás

A viszonylag zsúfolt, de kiegyensúlyozott kompozíció középpontjában, a kép előterében, a fiatal királynő elegáns, a kor németalföldi divatjának megfelelő ruhában térdel. Az alak hangsúlyos arányai is kiemelik őt a láthatóan bő elbeszélőkedvvel megfestett jelenetből. Orsolya, karjait finom, kissé teátrális mozdulattal széttárva, várja a halált. Fehér-kék ruhája fölött szokatlanul hosszú, elegáns vörös köpenyt visel, amelynek díszes, aranyozott szegélyét felirat díszíti, amely csak részben olvasható: "MAERT...SINT URSULLE BIDE VOERE ONS...". Jacobus da Voragine Legenda Aureája szerint a Köln városát éppen elfoglaló hunok mészárolják le Orsolyát és társnőit odaérkezésükkor. A hunok vezére képünkön díszesen felszerszámozott, fehér lóhátáról hajol előre, maga is elegáns fegyverzetben, jobb kezében tartott lándzsaszerű, de nyilvesszőhöz hasonló végződésű fegyverrel szúrja szíven a lányt. Mögötte, a város kapuján kifele özönlő katonák egyike sárga zászlót tart, amelyen egy mór-fej látható. Orsolya másik oldalán társnőinek lefejezése zajlik, a háttérben a szűzek a hajóról sorban lépnek a szárazföldre, a hajó orránál a szűzekkel érkező egyházi személyeket kíséri egy alabárdos katona. A jelenet tornyokkal tagolt középkori fallal körülvett, vízparti város előtt játszódik, nincs szó azonban valós városábrázolásról. A szakirodalom egyetért abban, hogy a tábla egy Bernard van Orley hatása alatt dolgozó brüsszeli festő alkotása lehet. Valószínűleg oltár szárnyablája, a kompozíció jellegéből azonban több nem állapítható meg, ugyanúgy lehetett egy Orsolya életéből vett jeleneteket ábrázoló, neki szentelt retábulum része, mint egy különböző (női?) szentek mártíriumait megjelenítő oltáré. A jelenleg parkettázott hátoldal további következtetések levonására nem ad módot. Feltűnő, hogy a képen több helyen szabad szemmel is jól megfigyelhető a kompozíciót előkészítő alárajz, amely kisebb, festés közbeni változtatásokról tanúskodik. (Sarkadi Nagy Emese, 2015)

Proveniencia

Friedrich Fromm Kölni gyűjteményéből vásárolta Ipolyi Arnold

Kiállítások

- 2015 Sankt Pölten, Diözesanmuseum, Meisterwerke aus dem Keresztény Múzeum

Bibliográfia

- Ágota Varga: Acquisitions by Arnold Ipolyi from the Johann Friedrich Fromm Collection in Cologne. In: Geest en

Gratie. Essays presented to Ildikó Ember on her Seventieth Birthday. Budapest, 2012, 162-171, hier: 169.

- Cséfalvay Pál, szerk.: Keresztény Múzeum, Esztergom. Budapest, 1993., 204 (Végh János),
- Ipolyi Arnold Emlékkönyve. Halálának századik évfordulója alkalmából az Esztergomi Keresztény Múzeumban 1986. december 12-én rendezett emlékülés anyaga. Szent István Társulat, Budapest 1989, 111;
- Ursula 1978 kölni WRM katalógus;
- Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum Régi Képtárának katalógusa. Budapest, 1975, 29. ;
- Boskovits Miklós-Mojzer Miklós-Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum képtára. Budapest, 1964. , 188.;
- Magyarország műemléki topográfiája I. Esztergom 1. Esztergom műemlékei.összeállította: Genthon István, Budapest, 1948, 122